

MEDEDELING

Referentienummer: MLER_010v02

Datum: 2014-09-23

Gewijzigd: 2017-09-20

Contact: Dienst Lerenden

lerenden@katholiekonderwijs.vlaanderen - 02 507 08 72

Leidraad inschrijvingsrecht in gewoon basisonderwijs en afweging redelijkheid aanpassingen

Nogal wat basisscholen hebben het moeilijk met de inschrijvingsvraag van leerlingen met een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs¹. Ook het werken met deze leerlingen loopt niet altijd even vlot. Scholen zitten met heel wat vragen: Moeten we de leerling inschrijven? Wanneer kunnen we de leerling oriënteren naar het buitengewoon onderwijs? Wat als het fout loopt tijdens de schoolloopbaan? Kunnen we de ouders dan verplichten om hun kind van school te veranderen? Wat mogen we en wat moeten we? We geven in deze bijdrage een antwoord op bovenstaande vragen.

Eerst gaan we in op het inschrijvingsrecht, plaatsen we de afweging van de redelijkheid van de aanpassingen binnen de regelgeving en klaren uit waarvoor het staat. Vervolgens gaan we in op de stappen die scholen moeten zetten als ze de afweging van de redelijkheid van aanpassingen willen maken. We bieden ten slotte een kijkwijzer aan waarmee scholen hun afweging van de redelijkheid van aanpassingen kunnen opbouwen.

1 Inschrijvingsrecht

Door de goedkeuring van het decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (M-decreet) wijzigde de regelgeving voor het inschrijven van leerlingen die beschikken over een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs. Het M-decreet werd opgenomen in het decreet basisonderwijs.

Dit decreet regelt onder meer dat elke leerling inschrijvingsrecht heeft in de school of vestigingsplaats gekozen door zijn ouders. Elke leerling wordt ingeschreven als zijn ouders akkoord gaan met het opvoedingsproject en het schoolreglement van de school. Ook leerlingen met een verslag hebben het recht om een inschrijving te vragen in een school voor gewoon onderwijs. Dat recht wordt echter genuanceerd.

¹ Wanneer we verder spreken over het/een verslag bedoelen we hiermee het verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs.

Het schoolbestuur moet die leerlingen namelijk onder ontbindende voorwaarde inschrijven. Na de inschrijving onder ontbindende voorwaarde organiseert de school overleg met de ouders, de klassenraad en het CLB over de aanpassingen die nodig zijn. Op basis van al dit overleg en onderzoek bepaalt de school of de aanpassingen die nodig zijn (on)redelijk zijn. De afweging gebeurt binnen een redelijke termijn na de inschrijving en dit uiterlijk 60 kalenderdagen na de effectieve start van de lesbijwoning.

De inschrijving wordt na de afweging van de redelijkheid van de aanpassingen bevestigd of ontbonden.

2 Afweging redelijkheid aanpassingen

In [het verdrag](#) wordt uitgegaan van het recht op redelijke aanpassingen. Aan de hand van verschillende criteria wordt gekeken of de aanpassingen, die nodig zijn om de leerling met specifieke onderwijsbehoeften mee te nemen in het gemeenschappelijk curriculum, of om de leerling studievoorgang te laten maken op basis van een individueel aangepast curriculum, proportioneel of disproportioneel zijn.

2.1 ‘Afweging redelijke aanpassingen’ in het decreet basisonderwijs

Het motiveren van de disproportionaliteit van de aanpassingen is de basis om een inschrijving onder ontbindende voorwaarde te ontbinden en over te gaan tot de weigering van de leerling waarvoor de ouders een inschrijvingsvraag stelden.

In het decreet basisonderwijs lezen we het volgende:

“Art. 3. 12° ter. disproportionaliteit/disproportioneel: onredelijkheid van aanpassingen aangetoond na een proces van afweging met toepassing van de criteria als vermeld in artikel 2, §2 en §3, van het Protocol van 19 juli 2007 betreffende het begrip redelijke aanpassingen in België krachtens de wet van 25 februari 2003 ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.”

“Art. 37undecies. §1. Het recht op inschrijving, vermeld in artikel 37bis, § 1, geldt onverkort voor leerlingen die het gemeenschappelijk curriculum kunnen volgen met toepassing van gepaste maatregelen, zoals remediërende, differentiërende, compenserende of dispenserende maatregelen, die proportioneel zijn. Leerlingen voor wie deze aanpassingen worden toegepast, blijven in aanmerking komen voor de gewone studiebekrachtiging toegekend door de klassenraad.

§ 2. Leerlingen die beschikken over een verslag als vermeld in artikel 15 worden door een school voor gewoon onderwijs onder ontbindende voorwaarde ingeschreven. Dit verslag maakt deel uit van de informatie die ouders bij een vraag tot inschrijving aan de school overmaken. Het ter beschikking stellen van het verslag door de ouders gaat samen met de verbintenis van de school tot het organiseren van overleg met de ouders, de klassenraad en het centrum voor leerlingenbegeleiding, binnen een redelijke termijn na de inschrijving, over de aanpassingen die nodig zijn om de leerling mee te nemen in een gemeenschappelijk curriculum of om de leerling studievoortgang te laten maken op basis van een individueel aangepast curriculum. Ook indien de school pas nadat de inschrijving reeds gerealiseerd werd, kennis neemt van een verslag, ten laatste gedateerd op de dag waarop de

leerling in de betreffende school instapt, wordt de inschrijving van de leerling omgezet in een inschrijving onder ontbindende voorwaarde.

Op basis van het overleg met de ouders, de klassenraad en het centrum voor leerlingenbegeleiding, vermeld in het eerste lid, beslist de school binnen een redelijke termijn en uiterlijk 60 kalenderdagen na de effectieve start van de lesbijwoning of de aanpassingen die de leerling nodig heeft proportioneel dan wel disproportioneel zijn.

Indien na het overleg de school de disproportionaliteit van de aanpassingen die nodig zijn, bevestigt, wordt de inschrijving ontbonden op het moment dat deze leerling in een andere school is ingeschreven en uiterlijk 1 maand, vakantieperioden niet inbegrepen, na de kennisgeving van de bevestiging van de disproportionaliteit.

Wanneer de school de aanpassingen wel proportioneel acht, komen deze leerlingen op dezelfde wijze als leerlingen met een gemotiveerd verslag in aanmerking voor aanvullende financiering of subsidiëring zoals van toepassing in het kader van het geïntegreerd onderwijs.

§ 3. Wanneer tijdens de schoolloopbaan de nood aan aanpassingen voor een leerling wijzigt en de vastgestelde onderwijsbehoeften van die aard zijn dat voor de leerling een verslag dan wel een wijziging van een verslag, als vermeld in artikel 15, nodig is, organiseert de school een overleg met de klassenraad, de ouders en het CLB en beslist op basis daarvan en nadat het verslag of het gewijzigd verslag werd afgeleverd, om de leerling op vraag van de ouders studievoortgang te laten maken op basis van een individueel aangepast curriculum of om de inschrijving van de leerling voor een daaropvolgend schooljaar te ontbinden.

Conclusie:

De afweging (dis)proportionaliteit van de aanpassingen in functie van het ontbinden van een inschrijving wordt in volgende situaties gedaan:

- Bij een nieuwe inschrijvingsvraag in het gewoon basisonderwijs voor een kind dat een verslag heeft dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs.
- Bij een ingeschreven leerling met gewijzigde noden waarvan de onderwijsbehoeften van die aard zijn dat de redelijke aanpassingen disproportioneel of onvoldoende zijn om het gemeenschappelijk curriculum te blijven volgen en waarvan geoordeeld wordt dat een verslag nodig is.
- Bij een ingeschreven leerling met een verslag die reeds een individueel aangepast curriculum volgt in het gewoon basisonderwijs en waarvan de nood aan aanpassingen tijdens de schoolloopbaan wijzigt. Het kan hierbij zowel gaan om een wijziging van type als om gewijzigde ondersteuningsnoden zonder wijziging van type.

De school volgt daarbij de procedure voor afweging van de (dis)proportionaliteit van de aanpassingen.

De regelgeving vind je op ond.vlaanderen.be > zoeken > '[decreet basisonderwijs](#)'.

2.2 Disproportioneel - onvoldoende

Voor de toelating van een leerling tot het buitengewoon onderwijs is een verslag van het CLB vereist. Uit dat verslag moet o.m. blijken dat de aanpassingen, waaronder remediërende, differentiërende, compenserende en dispenserende maatregelen die nodig zijn om de leerling binnen een gemeenschappelijk curriculum te blijven meenemen, ofwel *disproportioneel*, ofwel *onvoldoende* zijn.

Een maatregel is *disproportioneel* als de toepassing ervan de school onredelijk belast. De afweging gebeurt op basis van de criteria zoals vermeld in het [Protocol van 19 juli 2007 betreffende het begrip redelijke aanpassingen in België](#). *Onvoldoende* houdt in dat de school deze maatregelen wel heeft genomen of kan nemen, maar ze onvoldoende blijken om tegemoet te komen aan de behoeften van de leerling om hem in het gemeenschappelijk curriculum te blijven meenemen. Het uitgangspunt is dat de school in de mogelijkheid moet zijn om al deze maatregelen ook effectief toe te kunnen passen, tenzij dit omwille van de specifieke situatie van een leerling niet relevant zou zijn. De school motiveert waarom ze bepaalde maatregelen niet kan toepassen.

2.3 Opmaken verslag

Enkel de CLB zijn bevoegd om een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs te maken of te wijzigen. Meer informatie daarover vind je in de omzendbrief 'Toelatingsvoorwaarden en verslag voor leerlingen in het buitengewoon basisonderwijs' ([bao 2007/02](#)).

Wanneer een leerling al is ingeschreven in het buitengewoon onderwijs moeten pas nieuwe verslag opgemaakt worden wanneer de leerling van onderwijsniveau of van type verandert. Die leerlingen beschikken over een oud inschrijvingsverslag. Dat verslag diende aan minder strikte criteria te voldoen. Een goed intakegesprek om zoveel mogelijk over de leerling en zijn specifieke (onderwijs)behoeften te weten te komen is belangrijk.

2.4 Klassenraad

De klassenraad wordt in artikel 3 25° van het decreet basisonderwijs omschreven als: *het team van personeelsleden dat onder leiding van de directeur of zijn afgevaardigde samen de verantwoordelijkheid draagt of zal dragen voor de begeleiding van en het onderwijs aan een bepaalde leerlingengroep of individuele leerling*.

De samenstelling van de klassenraad is afhankelijk van hoe de school georganiseerd is en kan wisselen naargelang de beslissing die genomen moet worden. Zo is de samenstelling van de klassenraad die mee beslist over de redelijkheid van de aanpassingen, niet dezelfde als die die zal beslissen over de toelating tot het lager onderwijs. De klassenraad die beslist over de redelijkheid van de aanpassingen, kan mogelijks bestaan uit de betrokken klasleerkrachten, de leerkracht bewegingsopvoeding, de zorgcoördinator, de leerkrachten met een zorg-/GOK-opdracht en de directeur.

3 Een afweging maken per kind

Een school mag geen globale afweging maken die geldt voor elke nieuwe inschrijvingsvraag voor een leerling met een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs. Dat betekent dat

bij elke nieuwe inschrijvingsvraag voor iedere leerling met een verslag een nieuwe afweging hoort.

Elk kind heeft zijn eigen specifieke (onderwijs)behoefte, de verwachtingen van de ouders verschillen en het is mogelijk dat je als school kan werken met de ene leerling en niet met een andere leerling met soortgelijke ondersteuningsvragen. De nodige aanpassingen kunnen bijvoorbeeld voor de ene leerling met een verslag type 4 disproportioneel zijn. Voor een andere leerling met een verslag type 4 kunnen ze wel proportioneel zijn. Het gaat steeds om een individuele afweging per kind op basis van zijn specifieke onderwijsbehoefte.

Het is zinvol dat de school alle elementen in kaart brengt die haar al dan niet in staat stellen om de nodige aanpassingen te realiseren. Bij dit voorbereidend werk kan de kijkwijzer (zie punt 5) inspireren.

3.1 De inschrijvingsvraag is er: wat nu?

3.1.1 Een goede intake met duidelijke informatie

Het inschrijvingsmoment is voor veel ouders het eerste formeel contact met de school. Het is belangrijk om in dit eerste gesprek zoveel mogelijk te weten te komen over het betrokken kind. Welke specifieke onderwijsbehoefte heeft het kind? Heeft het kind een verslag? Even belangrijk is het dat de ouders de betekenis kennen van ‘inschrijving onder ontbindende voorwaarde’.

De school maakt aan de ouders duidelijk dat het verslag belangrijke informatie bevat over de specifieke onderwijsbehoefte van de leerling. Dit verslag vormt de basis om te communiceren met de verschillende betrokken partijen over de aanpassingen die nodig zijn om de leerling in deze nieuwe school al dan niet mee te nemen in het gemeenschappelijk curriculum. Wat in de ene school disproportioneel is, kan in een andere school proportioneel zijn.

De school legt uit welke stappen ze samen zullen zetten, hoe het CLB zal betrokken worden en welke termijnen zullen spelen.

In de kijkwijzer vind je bij 5.1 vragen die inspireren bij dit gesprek.

3.1.2 Niet-gerealiseerde inschrijving

In volgende situaties kan de inschrijving van een leerling (met of zonder verslag) niet worden gerealiseerd:

- de capaciteit (zoals vastgelegd vóór de start van de inschrijvingen) van de school is bereikt;
- de leerling voldoet niet aan de toelatingsvoorwaarden;
- de school weigert de inschrijving van een leerling die het lopende, vorige of daaraan voorgaande schooljaar uitgesloten is;
- er is sprake van alterneren (een leerling gaat afwisselend naar twee scholen).

Wanneer een leerling met een verslag zich wil inschrijven en geen van bovenstaande situaties geldt, **moet** je de leerling onder ontbindende voorwaarde inschrijven. Een leerling zonder een verslag schrijf je definitief in.

Meer informatie vind je op www.katholiekonderwijs.vlaanderen (Thema's A-Z > inschrijvingen > basisonderwijs).

3.1.3 *Inschrijvingsvraag voor een leerling met een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs*

De informatie uit 3.1.3, 3.1.4 en 3.1.5 verwerken we tot drie schema's (zie 4.1, 4.2 en 4.3). Er wordt met kleurencodes gewerkt om aan te duiden welk deel van het schema wordt toegelicht.

Zie schema onder titel 4.1

Wanneer de leerling tijdens het lopende schooljaar wordt ingeschreven onder ontbindende voorwaarde volgt de leerling onmiddellijk de lessen. Bij inschrijvingen voor het volgende schooljaar blijft de leerling de lessen volgen in de voorgaande school.

Bij een inschrijving in een school voor gewoon basisonderwijs, bezorgen de ouders het verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs aan de directeur van de school, die het toevoegt aan het leerlingendossier. Indien het verslag niet gemeld werd door de ouders op het moment van de inschrijving, kan de ontbindende voorwaarde alsnog worden ingeroepen op het moment dat de school vaststelt dat er een verslag was op het moment van de inschrijving. Hetzelfde geldt voor een verslag dat wordt opgemaakt tussen het moment van de inschrijving en de effectieve instap in de school, en niet gemeld werd voor de instap. De school zet dan de inschrijving om in een inschrijving onder ontbindende voorwaarde op het moment dat ze kennis neemt van het bestaan van een verslag. **De redelijke termijn van uiterlijk 60 kalenderdagen gaat in op het moment dat de definitieve inschrijving omgezet wordt in een inschrijving onder ontbindende voorwaarde. De school geeft de gewijzigde inschrijving door via Discimus.**

Bij schoolverandering (hetzij tijdens het schooljaar, hetzij via inschrijving met het oog op volgend schooljaar) is de oude school verplicht een kopie van het verslag door te geven aan de nieuwe school (zie [omzendbrief 'Overdracht van leerlinggegevens bij schoolverandering' BaO/2014/05](#)). Ook het CLB van de vorige school is verplicht een kopie van het verslag door te geven aan het CLB van de nieuwe school. Ouders hebben er dus alle belang bij om bij de inschrijving het verslag over te maken, en meteen in overleg te gaan met de school en het CLB over redelijke aanpassingen.

Nadat de leerling onder ontbindende voorwaarde is ingeschreven, organiseert de school overleg met de klassenraad, de ouders en het CLB over de aanpassingen die nodig zijn om de leerling binnen het gemeenschappelijk curriculum mee te nemen of om de leerling studievoortgang te laten maken op basis van een individueel aangepast curriculum. **Dit overleg moet - ook bij inschrijvingen voor het volgende schooljaar - meteen na de inschrijving onder ontbindende voorwaarde opgestart worden. De beslissing over de redelijkheid van de aanpassingen moet genomen worden binnen redelijke termijn: bij inschrijvingen voor het volgend schooljaar kan die beslissing dus genomen worden voor de start van de effectieve lesbijwoning. De uiterste datum waarop beslist wordt over de redelijkheid van de aanpassingen is 60 kalenderdagen na de start van de lesbijwoning.**

Een heldere communicatie en samenwerking met de ouders en de leerlingen vormt één van de uitgangspunten van een degelijk zorgbeleid. Daarvoor heeft een school geen regelgeving nodig. We nemen dan ook als uitgangspunt dat gesprekken over het toekennen van redelijke aanpassingen gevoerd worden met het oog op het maken van afspraken waarin alle betrokkenen zich herkennen. Een open houding en het erkennen van de ouders als actieve en gelijkwaardige partners

dragen daartoe bij. Ook met de mening van de leerling zelf wordt, waar mogelijk, rekening gehouden. Er wordt niet enkel over hem gesproken, maar ook met hem. Naast de ouders en de leerling zal ook de CLB-medewerker een actieve rol spelen vanuit zijn specifieke deskundigheid.

Er wordt van elk overleg een formeel verslag gemaakt dat alle partijen ter kennisname ondertekenen. Dat is juridisch noodzakelijk.

Als na uitgebreid overleg blijkt dat er onenigheid tussen enerzijds de school en anderzijds de ouders en de leerling blijft bestaan, zal de school de disproportionaliteit van de gevraagde aanpassingen moeten kunnen aantonen. Dat doet de school op basis van de criteria van het [Protocol van 19 juli 2007 betreffende het begrip redelijke aanpassingen in België](#) (zie punt 5.2). Bij de bespreking of de leerling het gemeenschappelijk curriculum kan volgen, kan de school steunen op de analyse die reeds bij de opmaak van het verslag is gebeurd. Daaruit bleek dat de aanpassingen in de vorige gewone basisschool disproportioneel waren. Op die manier is er geen nieuw uitgebreid afwegingsproces nodig. De school kijkt of de aanpassingen in de context van de eigen school disproportioneel zijn.

Wanneer na de afweging blijkt dat de aanpassingen proportioneel zijn, wordt de inschrijving van de leerling definitief. De school kan voor die leerling extra subsidiëring ontvangen zoals van toepassing in het kader van geïntegreerd onderwijs.

Wanneer na de afweging blijkt dat de aanpassingen die nodig zijn binnen het gemeenschappelijk curriculum disproportioneel zijn, kan de inschrijving worden ontbonden of kan, op vraag van de ouders, gekozen worden om de leerling studievoortgang te laten maken binnen een individueel aangepast curriculum (zie rode pijl in schema onder titel 4.1). Ook hiervoor dient de school in overleg met de klassenraad, ouders en CLB te kijken of de aanpassingen (dis)proportioneel zijn. Indien de aanpassingen die nodig zijn disproportioneel zijn, *motiveert* de school waarom.

3.1.4 *Inschrijvingsvraag voor een leerling zonder een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs of een ingeschreven leerling met gewijzigde noden*

Zie schema onder titel 4.2

Een leerling die niet beschikt over een verslag wordt onmiddellijk definitief ingeschreven. De leerling volgt het gemeenschappelijk curriculum.

Wanneer er specifieke onderwijsbehoeften worden vastgesteld, treden de school, de ouders en het CLB op regelmatige basis in overleg. De leerling doorloopt verder de fasen van het zorgcontinuüm (brede basiszorg, verhoogde zorg, uitbreiding van de zorg).

Wanneer tijdens de schoolloopbaan de nood aan aanpassingen voor een leerling wijzigt en de vastgestelde onderwijsbehoeften van die aard zijn dat een verslag nodig is, organiseert de school overleg met de klassenraad, de ouders en het CLB. In het overleg wordt duidelijk gemaakt dat de aanpassingen om het gemeenschappelijk curriculum te volgen disproportioneel zijn. De school beslist op basis daarvan en nadat het verslag werd afgeleverd, om de leerling op vraag van de ouders studievoortgang te laten maken op basis van een individueel aangepast curriculum of om de inschrijving van de leerling voor het daaropvolgende schooljaar te ontbinden.

Wanneer de ouders studievoortgang aanvragen op basis van een individueel aangepast curriculum, bekijkt de school of de aanpassingen die nodig zijn (dis)proportioneel zijn. Indien de aanpassingen proportioneel zijn, maakt de leerling studievoortgang op basis van een individueel

aangepast curriculum en kan de school voor die leerling extra subsidiëring ontvangen zoals ook van toepassing in het kader van geïntegreerd onderwijs. Indien de aanpassingen disproportioneel zijn, wordt de inschrijving vanaf het volgende schooljaar ontbonden.

Wanneer de ouders geen studievoortgang aanvragen op basis van een individueel aangepast curriculum, wordt de inschrijving vanaf het volgende schooljaar ontbonden. De ouders kunnen er ook voor kiezen om de leerling onmiddellijk in het buitengewoon onderwijs in te schrijven.

3.1.5 Een leerling met een verslag die een IAC volgt met wijzigende nood aan aanpassingen

Zie schema onder titel 4.3

Vanaf 1 september 2016 geldt dat voor een leerling met een verslag die reeds een individueel aangepast curriculum volgt in het gewoon onderwijs en waarvan de nood aan aanpassingen tijdens de schoolloopbaan wijzigt, de school - in overleg met het CLB, de klassenraad en de ouders - opnieuw de redelijkheid van aanpassingen kan afwegen. De school kan dit pas doen nadat de nood aan aanpassingen wijzigde en door het CLB in het verslag werden opgenomen en aldus sprake is van een gewijzigd verslag. Het kan hierbij zowel gaan om een wijziging van type als om gewijzigde ondersteuningsnoden zonder wijziging van type.

Indien uit het overleg blijkt dat de aanpassingen die nodig zijn om een leerling verder studievoortgang te laten maken op basis van een individueel aangepast curriculum redelijk zijn, kan de leerling de schoolloopbaan verderzetten. Indien echter blijkt dat de aanpassingen disproportioneel zijn, kan de inschrijving ontbonden worden met het oog op een daaropvolgend schooljaar. De ouders kunnen er ook voor kiezen om hun kind onmiddellijk in te schrijven in het buitengewoon onderwijs.

3.2 De inschrijving ontbinden, bemiddeling, klachten

3.2.1 Procedure ontbinding van inschrijving

Het resultaat van de afweging van de redelijkheid van aanpassingen kan zijn dat de aanpassingen die nodig zijn om aan de specifieke onderwijsbehoeften van de leerling tegemoet te komen disproportioneel zijn.

Het schoolbestuur kan dan beslissen om de inschrijving te ontbinden en de leerling te weigeren.

Zodra het schoolbestuur deze beslissing neemt, heeft ze 4 kalenderdagen de tijd om de ouders ervan op de hoogte te brengen met een aangetekend schrijven of tegen afgiftebewijs. Het schoolbestuur hanteert daarvoor een opgelegd formulier, namelijk de mededeling van een nietgerealiseerde inschrijving in het basisonderwijs (Zie bijlagen bij omzendbrief [Inschrijvingsrecht en aanmeldingsprocedures in het basisonderwijs BaO/2012/01 van 05/06/2012](#)).

De motivering bevat de feitelijke en de juridische grond van de beslissing tot weigering en geeft aan dat de ouders voor informatie of bemiddeling een beroep kunnen doen op een Lokaal Overlegplatform (LOP) of klacht kunnen indienen bij de Commissie Leerlingenrechten (CLR). Ook de wijze waarop men met één van beide in contact kan treden wordt aangegeven. Het model waarmee je als schoolbestuur de niet-gerealiseerde inschrijving kan meedelen en motiveren, vind je bij de omzendbrief '[Inschrijvingsrecht en aanmeldingsprocedures in het basisonderwijs](#)'.

Een schoolbestuur dat in een gemeente met een LOP werkt, moet haar gemotiveerde beslissing ook binnen dezelfde termijn overmaken aan de voorzitter van het LOP.

Als de school niet in een LOP-gebied gelegen is, stuurt het schoolbestuur haar beslissing naar AgODi. Voor de bemiddeling buiten een LOP-gebied kunnen scholen en ouders terecht bij een LOP-deskundige en onderwijsinspecteur die daartoe per provincie aangeduid zijn.

Een schoolbestuur moet toelichting geven bij haar beslissing indien ouders dit verzoeken.

3.2.2 *Procedures bemiddeling of klacht*

Het LOP kan op vraag van de ouders bemiddelen bij de school om terug te komen op haar beslissing of om een nieuwe school te vinden voor de betrokken leerling. **Ouders kunnen ook rechtstreeks naar de Commissie leerlingenrechten (CLR) gaan.**

Als de ouders bemiddeling aanvragen bij het LOP, zoekt de bemiddelingscel binnen de 10 kalenderdagen na het toekomen van de beslissing van de ontbinding van de inschrijving een nieuwe school voor de betrokken leerling. Wanneer de bemiddeling lukt, is de leerling definitief ingeschreven of wordt de leerling onder ontbindende voorwaarde ingeschreven in een nieuwe school.

Wanneer de bemiddeling niet tot een inschrijving leidt, stuurt de voorzitter van het LOP de weigering door naar de CLR. Ouders en andere belanghebbenden (bv. CLB, meldpunt discriminatie) kunnen binnen de 30 kalenderdagen een klacht neerleggen bij de CLR. De CLR hoort de betrokken partijen en spreekt haar oordeel uit over de gegrondheid van de weigeringsbeslissing. Dat doet ze binnen de 21 kalenderdagen na het aankomen van de weigeringsbeslissing.

Als de ouders geen bemiddeling aanvragen bij het LOP, zoeken ze een nieuwe school. Bij hun zoektocht kunnen ouders, indien ze dit vragen, bijgestaan worden door het LOP of door de CLB's uit het LOP. De inschrijving in de school wordt na de inschrijving in een nieuwe school of 1 maand (exclusief vakantieperiodes) na de kennisgeving van de bevestiging van de disproportionaliteit ontbonden.

Acht de CLR de niet-gerealiseerde inschrijving gegrond dan schrijven de ouders de leerling in in een andere school uiterlijk vijftien kalenderdagen na de schriftelijke kennisgeving van het oordeel van de CLR.

Acht de CLR de niet-gerealiseerde inschrijving niet of niet afdoende gemotiveerd, dan kan de leerling zijn recht op inschrijving in de school van keuze laten gelden. Wil de school niet aan dit recht tegemoet komen dan kan de CLR de Vlaamse Regering adviseren om een deel van de werkmiddelen van de school terug te vorderen of in te houden.

3.2.3 *Tijdens de procedure*

De leerling mag niet van de ene dag op de andere van school gestuurd worden. Tijdens de rechtsbeschermingsperiode, dit is de periode waarbinnen het LOP bemiddelt en de CLR een uitspraak doet, mag de leerling op school blijven.

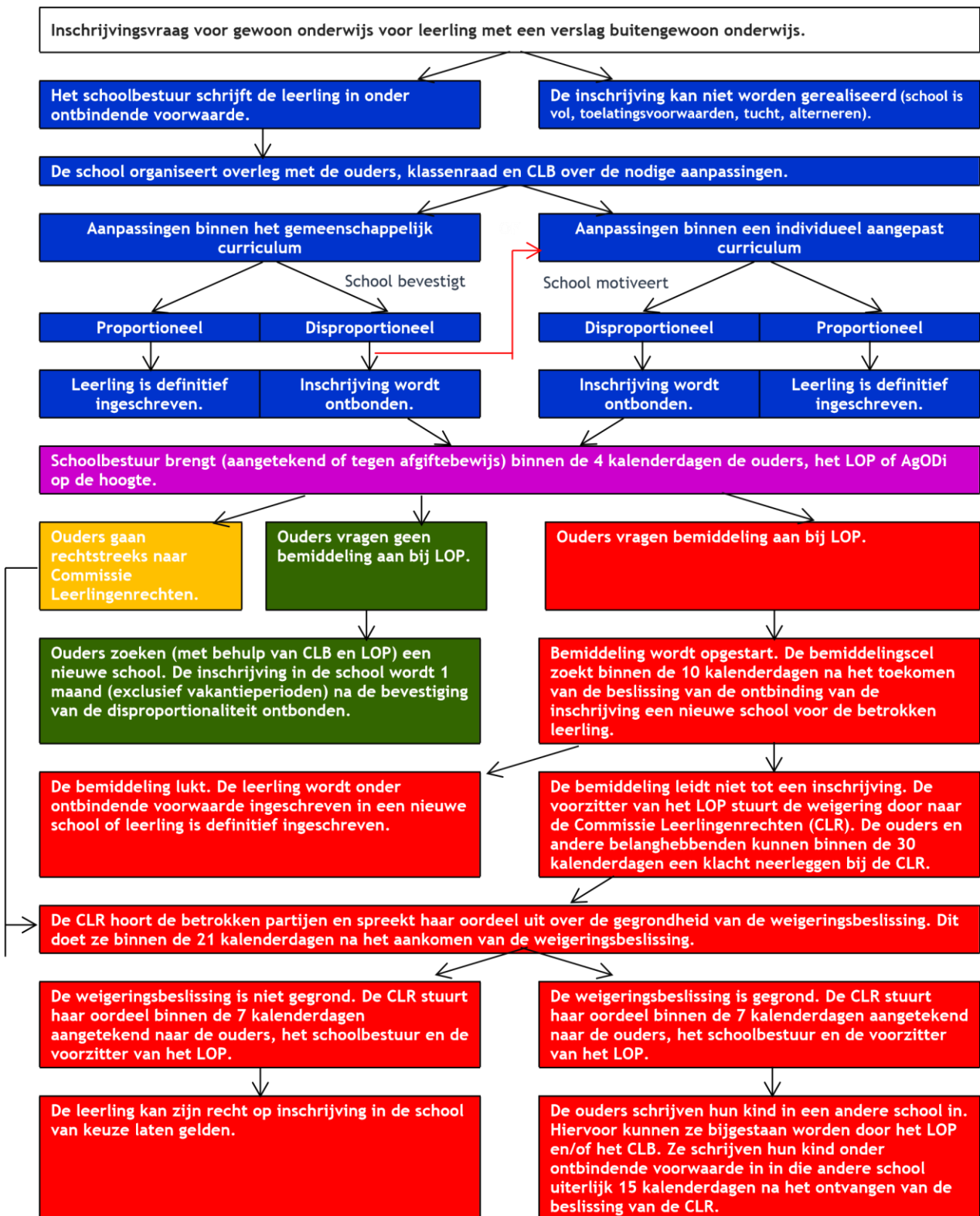
Zaterdagen, zondagen, wettelijke en reglementaire feestdagen en de door de Regering bepaalde vakantieperiodes worden niet meegerekend voor het bepalen van de termijnen.

Weet dat het hele proces een maand (wanneer uit de afweging blijkt dat de leerling definitief wordt ingeschreven) tot viereneenhalve maand (wanneer er bemiddeling wordt aangevraagd en de bemiddeling niet tot een inschrijving leidt) kan duren.

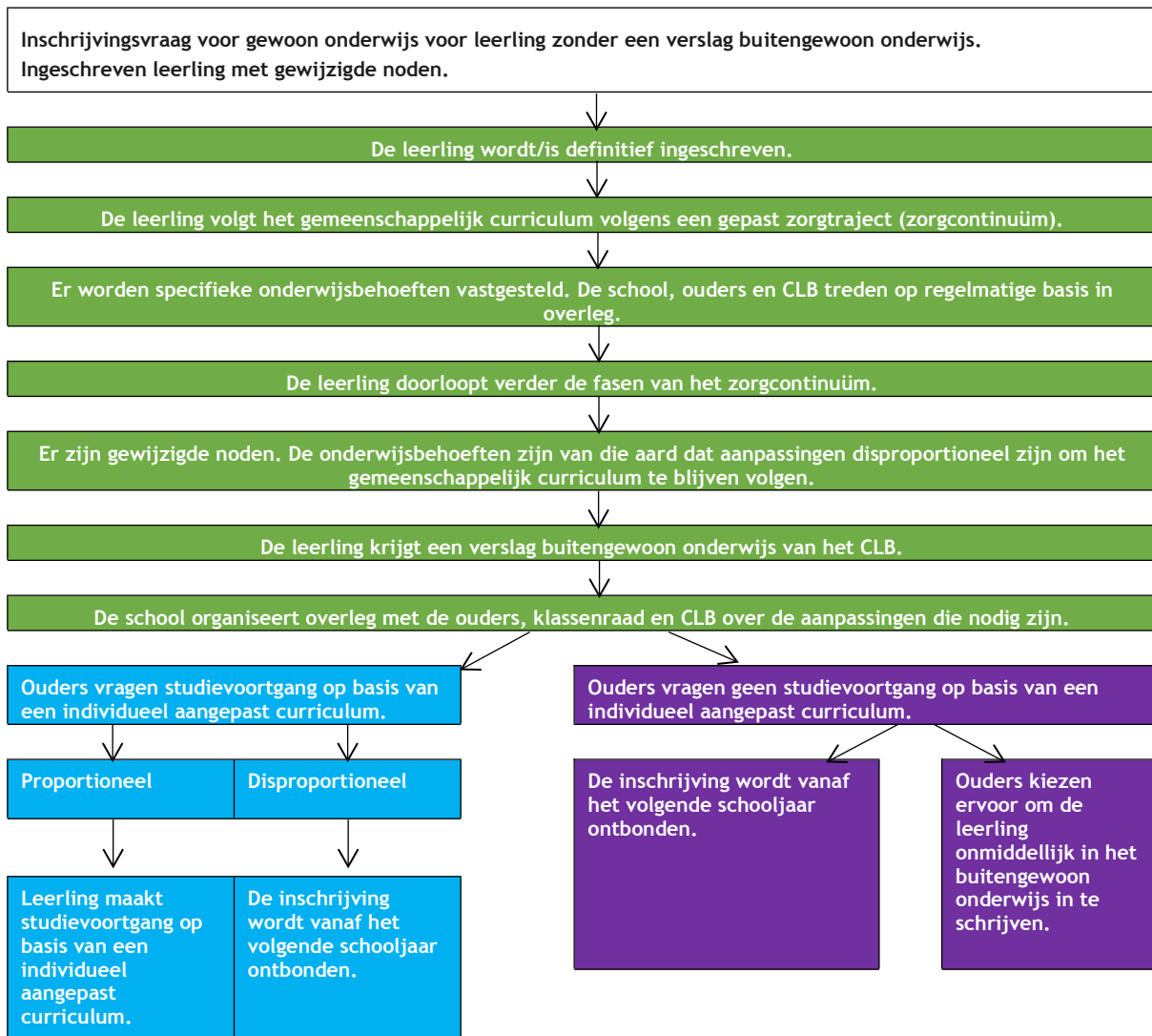

4 Stroomschema's

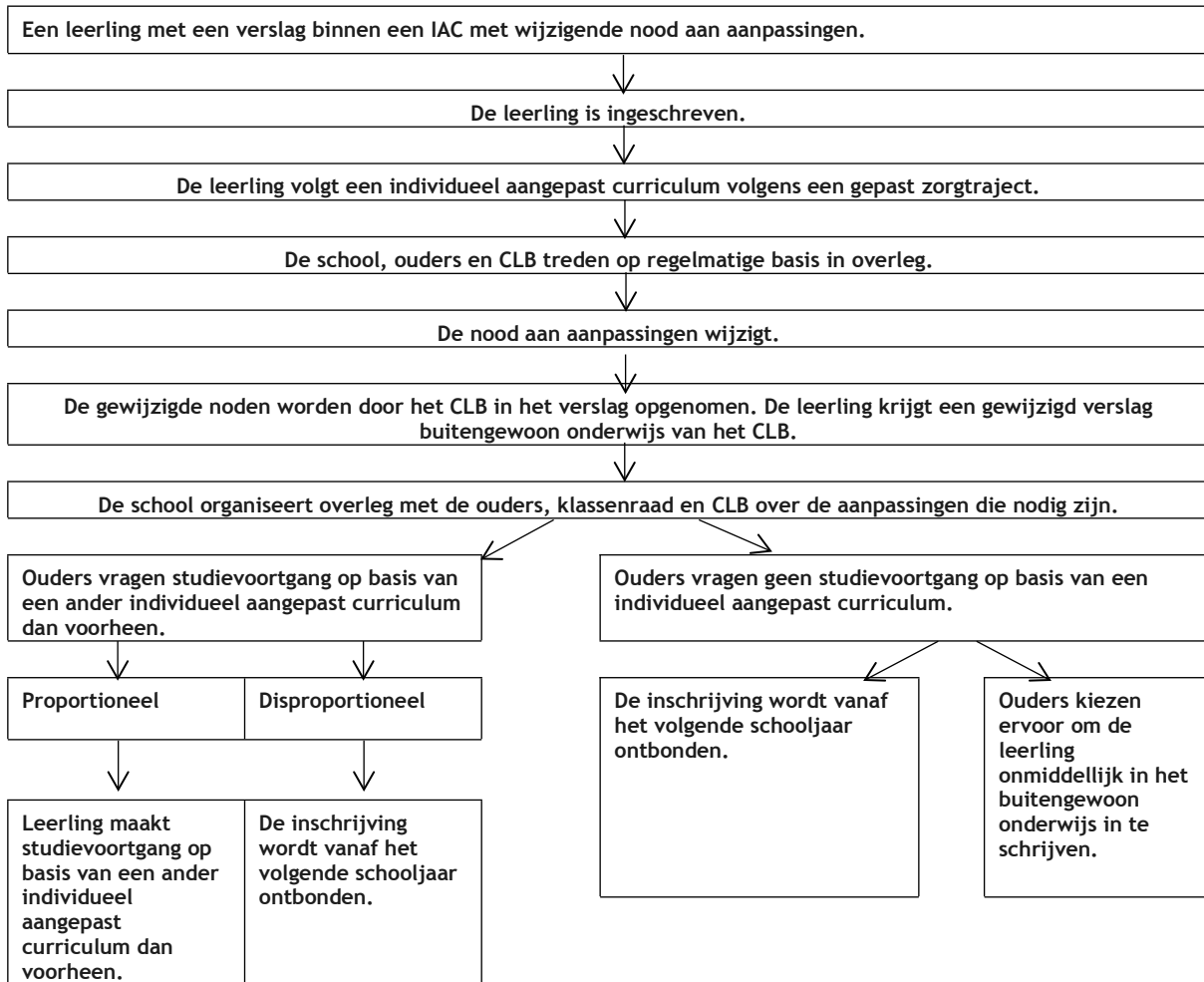
4.1 Inschrijvingsvraag voor leerling met een verslag buo in een gewone basisschool

4.2 Inschrijvingsvraag voor leerling zonder een verslag buo of een ingeschreven leerling met gewijzigde noden

4.3 Een leerling met een verslag die een IAC volgt met wijzigende nood aan aanpassingen

5 Een kijkwijzer om de redelijkheid van de aanpassingen af te wegen

Deze kijkwijzer is een hulpmiddel voor scholen die de redelijkheid van de aanpassingen willen afwegen bij de inschrijvingsvraag van een leerling met een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs.

Het verslag geeft leerlingen toegang tot één van de types van het buitengewoon onderwijs:

- type basisaanbod (voormalig type 1 en 8);
- type 2: kinderen met een verstandelijke beperking;
- type 3: kinderen met een emotionele of gedragsstoornis die geen verstandelijke beperking hebben;
- type 4: kinderen met een motorische beperking;
- type 5: kinderen die opgenomen zijn in een ziekenhuis, een residentiële setting of verblijven in een preventorium;
- type 6: kinderen met een visuele beperking;
- type 7: kinderen met een auditieve beperking of een spraak- of taalstoornis en zonder mentale beperking;
- type 9: kinderen met een autismespectrumstoornis en zonder mentale beperking.

5.1 De leerling, zijn schoolloopbaan, zijn specifieke onderwijsbehoeften en de verwachtingen van zijn ouders

De informatie wordt verzameld tijdens het inschrijvings- en intakegesprek en de daarop volgende gesprekken met de ouders. Bij de inschrijving vraag je aan elke ouder of hun kind een verslag heeft dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs. Dit verslag maakt deel uit van de informatie die ouders bij een vraag tot inschrijving aan de school overmaken. Het ter beschikking stellen van het verslag door de ouders gaat samen met de verbintenis van de school tot het organiseren van overleg met de ouders, de klassenraad en het centrum voor leerlingenbegeleiding, over de aanpassingen die nodig zijn om de leerling mee te nemen in een gemeenschappelijk curriculum of om de leerling studievoortgang te laten maken op basis van een individueel aangepast curriculum. Leerlingen met een verslag worden ingeschreven onder ontbindende voorwaarde. Het is belangrijk dat je de ouders uitlegt wat dit alles betekent.

Indien de ouders het verslag vóór het intakegesprek aan de school bezorgen, kan je als school uit onderstaande gepaste vragen selecteren. Indien het antwoord op een vraag in het verslag staat, raden we aan om dit tijdens het gesprek te verwoorden: ‘we hebben gelezen dat...’. Tijdens de gesprekken vraag je genoeg door zodat je een volledig beeld krijgt van de specifieke onderwijsbehoeften van de leerling en de aanpassingen die nodig zijn. Betrek bij de gesprekken ook het CLB. Met alle informatie die je verkrijgt uit de verschillende gesprekken kan je afwegen of de aanpassingen die nodig zijn voor de leerling (dis)proportioneel zijn. De criteria daarvoor vind je in 5.2. Onderstaande vragen kunnen ook inspireren voor gesprekken met ouders wiens kind gewijzigde noden heeft en waarvoor nog een verslag opgemaakt zal worden. De vragen sluiten aan bij het ICF-CY-kader².

² ICF-CY is een wetenschappelijk kader waarbij wordt uitgegaan van een sociaal model op handicap. Het wordt door CLB gebruikt bij de opmaak van een verslag buo.

Specifieke onderwijsbehoeften van de leerling op het vlak van onderwijs, verzorging en therapie	
Specifieke informatie voor en van de ouders	
Uitleggen wat inschrijven onder ontbindende voorwaarde betekent.	
De consequenties van werken met een individueel aangepast curriculum uitleggen voor het getuigschrift bao.	
Welke stappen zijn er naar het buitengewoon onderwijs gezet? Wat zijn de motieven om voor een inschrijving in een gewone basisschool te kiezen?	
Vragen rond onderwijs	
Het verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs samen doornemen. Belangrijke informatie: - Hoe werden de fasen v/h zorgcontinuüm doorlopen? - Welke redelijke aanpassingen binnen gemeenschappelijk curriculum? - Welk type buo?	
Gegevens voorgaande school	
Hoe verliep de onderwijsloopbaan?	
Waar is je kind goed in? Wat zijn de interesses van je kind?	
Met welke aanpak is je kind het best gebaat?	
Welke specifieke onderwijsbehoeften heeft je kind?	
Welke speciale ondersteuning kreeg of krijgt je kind? (GON, ION, revalidatie,...)	
Welke diensten zijn betrokken bij de begeleiding van je kind? Werd je kind onderzocht? Door welke diensten?	
Kan/wil je ons de onderzoeksgegevens bezorgen?	
Met welke diensten die je kind ondersteunen kunnen wij, samen met jullie, overleggen?	
Kan je kind zelfstandig een taak uitvoeren? Doet hij dit op dezelfde wijze als zijn leeftijdsgenoten? (tempo, taakspanning, concentratie,...) Welke hulp/hulpmiddelen heeft het hierbij nodig?	
Kan je kind zelfstandig deelnemen aan alle schoolse activiteiten? (extra-muros, speeltijden, zwemmen, ...)	

Zo niet: welke hulp/hulpmiddelen heeft het hierbij nodig?	
Hoe schat je de leerwinst voor je kind in? Wat verwacht je op dit vlak?	
Kan je kind lezen/schrijven/rekenen?	
Vragen rond communicatie en mobiliteit	
Welke taal/talen spreekt en begrijpt je kind?	
In welke taal kan het zich uiten? Hoe vlot gaat dit?	
Op welke manier communiceert je kind? Welke hulpmiddelen/hulp of technieken heeft het hiervoor nodig?	
Op welke wijze loopt en verplaatst je kind zich? Welke hulpmiddelen/hulp heeft het hierbij nodig?	
Op welke wijze kan je kind zich verplaatsen met vervoersmiddelen bij schooluitstappen? (bus, fiets, trein, ...)	
Welke hulpmiddelen/hulp heeft je kind nodig bij het veranderen of handhaven van lichaams-houding?	
Welke hulpmiddelen/hulp heeft je kind nodig bij het dragen, verplaatsen of hanteren van (school)materialen?	
Vragen rond verzorging en therapie	
Heeft je kind verzorging nodig? Welke? Wat verwacht je van de school?	
Moet je kind medicatie krijgen op school? Wat verwacht je van de school?	
Moet je kind aangepaste voeding krijgen? Welke? Wat verwacht je van de school?	
Heeft je kind therapie nodig? Welke? Wat verwacht je van de school?	
Vragen rond functioneren en sociaal gedrag	
Kan je kind autonoom functioneren? (trap opgaan, toilet, omkleden...) Welke hulp(middelen) heeft het daarbij nodig?	
Heeft je kind ervaring met functioneren in groep? Hoe gedraagt je kind zich sociaal?	
Wat beïnvloedt het gedrag van je kind positief/negatief in contacten?	
Hoe compenseert je kind zijn beperkingen? Hoe zoekt je kind naar oplossingen?	
Hoe gaat je kind om met zijn beperkingen?	

Hoe reageert je kind op de reacties van anderen op zijn beperkingen?	
Hoe speelt je kind? - alleen? - kijken naar? - naast elkaar spelen? - samen spelen?	
Hoe gaat je kind om met spanningen? Wanneer ervaart je kind spanningen?	
Verwachtingen van de ouders t.a.v. de evolutie van hun kind	
Welke verwachtingen heb je t.a.v. je kind? - binnen het gemeenschappelijk curriculum of - binnen een individueel aangepast curriculum Verwacht je dat je kind kan aansluiten bij leeftijdsgenoten? In welke mate?	
Verwachtingen van de ouders t.a.v. de school	
Wat verwacht je dat we je kind leren?	
Wat verwacht je als de ontwikkeling stagneert?	
Waarom kies je voor deze school? - binnen het gemeenschappelijk curriculum of - binnen een individueel aangepast curriculum	
Engagement ouders	
Welke ondersteuning kan je je kind bieden op school/thuis/bij buitenschoolse activiteiten?	
Voor welke materiële ondersteuning kan je zorgen? (verzorging/begeleiding in de klas,...) Op welke ondersteuning heeft je kind recht (VAPH/SOL)?	
Hoe, wanneer en hoe vaak kunnen we met jullie overleggen?	
Hoe zal je mee denken en mee zoeken naar de passende ondersteuning voor je kind?	
Hoe zie je de toekomst van je kind hier op school als zijn nood aan aanpassingen groter wordt?	

5.2 Afweging redelijkheid aanpassingen

Onderstaande tekst werd opgesteld op basis van artikel 2 van het [Protocol van 19 juli 2007 betreffende het begrip redelijke aanpassingen in België](#)

5.2.1 Redelijke aanpassingen in de regelgeving

Een aanpassing is “een concrete maatregel die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een handicap kan neutraliseren”.

De aanpassing moet:

- **doeltreffend** zijn, zodat de persoon met een handicap daadwerkelijk kan participeren. De aanpassing moet een concrete verbetering realiseren.
- een **evenwaardige participatie van de persoon met een handicap** mogelijk maken. De aanpassing moet een evenwaardig gebruik van het onderwijs mogelijk maken. Indien de participatie door een aanpassing slechts gedeeltelijk gerealiseerd wordt, mag dit geen reden zijn om de aanpassing niet uit te voeren.
- ervoor zorgen dat de persoon met een handicap **zelfstandig** kan participeren. In de mate van het mogelijke moet de aanpassing de persoon met een handicap de mogelijkheid bieden een activiteit uit te voeren zonder hulp van derden.
- de **veiligheid van de persoon met een handicap** waarborgen. De installatie en het gebruik van de aanpassing mogen de veiligheid van de persoon met een handicap niet in gevaar brengen.

De redelijkheid van de aanpassing wordt beoordeeld in het licht van onder meer volgende indicatoren:

- de **financiële impact van de aanpassing**. Een beoordeling hiervan gebeurt zodat van het schoolbestuur geen onevenredige financiële inspanningen geëist wordt. Er wordt rekening gehouden met de kostprijs van de aanpassing. Hoe hoger de kostprijs, hoe sneller de aanpassing als onredelijk mag beschouwd worden.
- Bij de financiële impact van de aanpassing wordt ook rekening gehouden met:
 - *eventuele ondersteunende financiële tegemoetkomingen* waarop een beroep gedaan kan worden. Hoe hoger deze tegemoetkomingen, hoe lager de uiteindelijke kostprijs voor het schoolbestuur en hoe sneller de aanpassing als redelijk beschouwd moet worden. Wanneer de realisatie van een aanpassing een op het eerste zicht onredelijke financiële inspanning van het schoolbestuur vergt, kan deze aanpassing toch als redelijk beschouwd worden wanneer de realisatie ervan gespreid kan worden in de tijd.
 - de *financiële draagkracht van het schoolbestuur*. Hoe groter de financiële draagkracht, hoe meer inspanningen van het schoolbestuur geëist mogen worden op het vlak van het realiseren van aanpassingen.
- de **organisatorische impact van de aanpassing**. Wanneer een aanpassing in een normaal organisatorisch kader past, dient ze als redelijk beschouwd te worden. Ook wanneer een aanpassing de algemene organisatie niet op duurzame wijze verstoort, dient ze als redelijk bestempeld te worden. Dat is niet het geval indien de aanpassing de klas- of schoolorganisatie overmatig belast. Van het schoolbestuur kan wel verwacht worden dat het voldoende inspanningen levert om de nodige aanpassingen te doen en dat het actief mee op zoek gaat naar oplossingen en desgevallend tegenvoorstellen.
- de **te verwachten frequentie en duur van het gebruik van de aanpassing door personen met een handicap**. Naarmate een aanpassing vaker gebruikt wordt, dient zij sneller als redelijk beschouwd te worden. Naarmate een aanpassing duurzamer is, dient zij sneller als redelijk beschouwd te worden. Dit geldt bv. voor dyslexiesoftware. Een leerling die daarvan gebruik maakt, kan dat gedurende verschillende schooljaren doen. Ook naarmate meerdere personen met een handicap van een aanpassing gebruik maken of potentieel gebruik zullen maken, dient zij sneller als redelijk beschouwd te worden.

- de **impact van de aanpassing op de levenskwaliteit van (een) daadwerkelijke of potentiële gebruiker(s) met een handicap**. Een eerder beperkte kwantitatieve maar grote kwalitatieve impact doet de balans naar het redelijke overslaan.
- de **impact van de aanpassing op de omgeving en op andere gebruikers**. Zo kunnen aanpassingen een positief effect hebben op de gebruiksvriendelijkheid voor alle (of meer) gebruikers. Hoe meer er sprake is van een dergelijk positief effect, hoe sneller een
- aanpassing als redelijk dient beschouwd te worden. Je kan voor een slechtzijnde leerling bijvoorbeeld werkblaadjes voorzien van hetzelfde lettertype en meer witruimte. Alle leerlingen hebben daar baat bij. De impact op de omgeving kan soms ook als negatief beschouwd worden. Zo kan een erg grote belasting voor de andere leerlingen van de klasgroep er soms toe leiden dat een aanpassing minder snel als redelijk wordt beschouwd.
- het **ontbreken van gelijkwaardige alternatieven**. Een aanpassing zal sneller als redelijk beschouwd worden als zij onvermijdelijk is omdat evenwaardige alternatieven ontbreken. Indien er gelijkwaardige alternatieven bestaan, is het redelijk dat de school kiest voor het minst ingrijpende alternatief.

In de memorie van toelichting bij het M-decreet staat dat de redelijkheid van de aanpassing steeds wordt afgewogen in de praktijk en in individuele situaties

5.2.2 Toepassing van het protocol

Onderstaande casus is een mogelijke oefening om met de criteria van het protocol redelijke aanpassingen te leren werken. Het biedt een kader om te kijken of de aanpassingen die nodig zijn om aan de specifieke onderwijsbehoeften van deze leerling met een verslag (dis)proportioneel zijn.

De casus is gebaseerd op het ICF-CY kader (meer informatie vind je [hier](#)). Het ICF-CY kader wordt door CLB's gebruikt. De informatie die je hieronder bij de verschillende punten (mobiliteit, communicatie, zelfverzorging, leren en toepassen van kennis, ...) vindt, verkrijg je door een goed intakegesprek met de ouders te houden. Daarbij kan je je laten inspireren door de vragen opgesomd in punt 5.1.

Wanneer en of een aanpassing de grenzen van het redelijke overschrijdt, moet steeds in de praktijk én in individuele situaties afgewogen worden. Het geven van voorbeelden van redelijke aanpassingen is daarom in principe onmogelijk. Dat houdt het risico in dat de lezer op het verkeerde been gezet wordt. Immers, wat voor de ene leerling in die ene school een redelijke aanpassing is, is dat niet automatisch voor dezelfde leerling in een andere school. Om dezelfde reden is het niet makkelijk om voorbeelden van onredelijke aanpassingen te geven. Louter ter illustratie bieden we hieronder een uitgebreide casus aan. Beeld je in dat deze leerling zich wil inschrijven in jouw school. Op die manier houd je rekening met de specifieke context en omgeving.

Profiel Zeno (7 jaar)

Bronnen:

- Intakegesprek mama in aanwezigheid van Zeno
- Inschrijvingsverslag (2013)

Situering vraag gewoon basisonderwijs

Zeno is geboren in 2008 en heeft nog weinig school gelopen. Hij volgde ongeveer een jaar les in buo type 4 (motorische beperking). Tot 2009 woonde het gezin in Brussel, daarna een jaar in A, sinds 2011 in B.

De keuze voor gewoon onderwijs heeft in eerste instantie te maken met de afstand thuis-school. De afstand A - buo woog te zwaar door om dit te blijven volhouden. Mama is zich sterk bewust van de beperkingen van Zeno, maar ziet ook dat hij zeer veel opsteekt in interactie met leeftijdsgenootjes en klasgenootjes. Thuisonderwijs was voor haar een oplossing, maar ze is ervan overtuigd dat Zeno in klascontext meer kan leren. Ook interactie en contact met andere kinderen is belangrijk.

Mama is bereid om zelf een deel van de ondersteuning binnen gewoon onderwijs op te nemen, maar geeft ook aan dat ze ten volle beseft dat niet alle leerkrachten een 'ouder' in de klas zien zitten. Dus dit is voor haar ook geen 'must'. Mama is ook bereid om 'deeltijds' school lopen te overwegen als dit betekent dat Zeno toch een deel van de dag/week kan schoollopen samen met andere kinderen.

Mobiliteit

	Aanpassingen gewenst?	Redelijke aanpassingen? Afweging + motivatie
	<p>Is de aanpassing...</p> <ul style="list-style-type: none"> • doeltreffend?; • evenwaardig?; • zelfstandig?; • veilig. 	<p>Is de aanpassing redelijk? Op basis van onder meer criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • financiële impact; • organisatorische impact; • te verwachten frequentie/duur vh gebruik; • impact op de levenskwaliteit van de gebruiker; • impact op de omgeving/andere gebruikers; • ontbreken van gelijkwaardige alternatieven.
Veranderen en handhaven lichaamshouding		
Zeno moet af en toe verplaatst worden vanuit ligschelp naar staantoestel.	<p>Iemand moet Zeno op afgesproken tijdstippen verplaatsen. Afspraken moeten gemaakt worden wanneer Zeno zelf aangeeft niet meer comfortabel te zitten. Mama heeft zowel de zitschelp als het staantoestel in 2 exemplaren. Huren of bijkomende kosten voor school zijn er dus niet. De toestellen kunnen door ouders aangeleverd worden en mogen op school blijven staan. Zeno kan 2u à 2u30 in de zitschelp blijven zitten. In het staantoestel best max 1u.</p>	
Dragen, verplaatsen en manipuleren van iets of iemand		
Zeno kan materiaal manipuleren. Hij kan werken met een muis en kan typen op de computer. Materiaal manipuleren i.f.v. rekenen (bv. MAB-materiaal, kwadraatbeelden,...) zal iets moeilijker zijn o.w.v. fijnmotorische problemen. Blaadjes draaien lukt aan een trager tempo dan bij leeftijdsgenoten zonder motorische beperking	<p>Meer werken met 'verbaliseren' dan met concreet materiaal of aangepast materiaal gebruiken (mogelijkheden navragen in BuO?)</p>	

Lopen en zich verplaatsen		
---------------------------	--	--

Zeno verplaatst zich met een rolstoel.	Iemand moet de rolstoel duwen bij verplaatsing.	
Zich verplaatsen per vervoermiddel.		
Uitstappen met de klas zijn moeilijk indien met openbaar vervoer. Brengen en halen geen probleem, want dat kunnen de ouders op zich nemen.	Bij klasuitstappen dienen de mogelijkheden samen met de ouders bekeken te worden. Zeno kan fietsen op driewieler, in sommige gevallen kan dit mogelijkheden bieden.	

Communicatie

	Aanpassingen gewenst?	Redelijke aanpassingen? Afweging + motivatie
	<p>Is de aanpassing...</p> <ul style="list-style-type: none"> • doeltreffend?; • evenwaardig?; • zelfstandig?; • veilig. 	<p>Is de aanpassing redelijk? Op basis van onder meer criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • financiële impact; • organisatorische impact; • te verwachten frequentie/duur vh gebruik; • impact op de levenskwaliteit van de gebruiker; • impact op de omgeving/andere gebruikers; • ontbreken van gelijkwaardige alternatieven.
Communiceren - Begrijpen		
Zeno begrijpt de Nederlandse taal. Hij praat daarnaast met mama een andere taal en hoort thuis nog 3 bijkomende talen.	Zeno begrijpt voldoende Nederlands om eenvoudige klassikale instructies te begrijpen. Bij complexere opdrachten zijn mogelijk problemen te verwachten omwille van de verstandelijke beperking.	
Communiceren - Zich uiten		
Zeno spreekt Nederlands. Hij heeft wat meer tijd nodig om zich te uiten, maar is wel verstaanbaar.	Meer tijd geven om zich uit te drukken zowel in spontaan spreken als bij antwoorden op een vraag. Toelichting aan klasgenootjes omtrent de problematiek is zinvol, zodat ook zij Zeno wat meer tijd kunnen geven bij het geven van antwoorden.	
Communiceren - conversatie en gebruik maken van communicatieapparatuur en - technieken		
Zeno maakt geen gebruik van ondersteunde communicatie of hulpmiddelen om zich uit te drukken. Hij kan zich voldoende verwoorden. Bij conversatie is het wel belangrijk om hem voldoende tijd te geven.	Tijd geven zodat Zeno zich kan uitdrukken (niet zelf voorzeggen of proberen te raden wat hij wil zeggen). Gezien Zeno zich voldoende kan uiten en ook voldoende verstaanbaar is, is apparatuur ter ondersteuning van communicatie momenteel niet aangewezen.	

Zelfredzaamheid

	Aanpassingen gewenst?	Redelijke aanpassingen? Afweging + motivatie

	Is de aanpassing... <ul style="list-style-type: none"> • doeltreffend?; • evenwaardig?; • zelfstandig?; • veilig. 	Is de aanpassing redelijk? Op basis van onder meer criteria: <ul style="list-style-type: none"> • financiële impact; • organisatorische impact; • te verwachten frequentie/duur vh gebruik; • impact op de levenskwaliteit van de gebruiker; • impact op de omgeving/andere gebruikers; • ontbreken van gelijkwaardige alternatieven.
Zorg dragen voor toilet		
Zeno kan niet zelfstandig naar het toilet. Mama zal hem een pamber aandoen en kan Zeno over de middag komen halen om dan thuis de verzorging te doen.	Op school zijn geen aanpassingen nodig. Mama komt Zeno over de middag halen om de nodige verzorging te kunnen doen thuis.	
Zich kleden		
Zeno heeft hulp nodig bij het aantrekken van de jas. Aan turn- en zwemles kan hij niet deelnemen, dus uitkleden is niet van toepassing	Ondersteuning nodig bij het aan- en uitdoen van de jas 's morgens, 's middags, 's avonds en tijdens speeltijden. Indien nodig kan mama hierbij helpen door iets langer te blijven na het belsignaal en eventueel iets vroeger dan het belsignaal binnen te komen.	
Eten		
Zeno heeft hulp nodig bij het openen van sommige verpakkingen van koekjes. Middageten - nvt want mama komt Zeno halen om hem thuis eten te geven.	Tussendoortjes meegeven die niet verpakt zijn of hulp bieden bij openen verpakking (bv. een buddy in de klas)	

Drinken		
Zeno drinkt met een rietje (aangepaste beker?)	Hulp nodig bij drinken tijdens de speeltijd	
Zorgdragen voor eigen gezondheid		
Zeno kan zelf aangeven wanneer hij zich niet goed voelt (bv. wanneer hij wil verplaatst worden)	Indien Zeno aangeeft zich niet meer comfortabel te voelen, moeten afspraken kunnen gemaakt worden om binnen redelijke termijn een verplaatsing te kunnen doen. Dit wordt best in overleg met de ouders bekeken.	
Zorg dragen voor eigen veiligheid		
Zeno is voor verplaatsing afhankelijk van derden. Hij kan in die zin niet voor eigen veiligheid zorgen.	Indien er 'gevaarlijke' situaties optreden, moet iemand verantwoordelijkheid voor Zeno opnemen.	

Leren en toepassen van kennis

	Aanpassingen gewenst?	Redelijke aanpassingen? Afweging + motivatie
	<p>Is de aanpassing...</p> <ul style="list-style-type: none"> • doeltreffend?; • evenwaardig?; • zelfstandig?; • veilig. 	<p>Is de aanpassing redelijk? Op basis van onder meer criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • financiële impact; • organisatorische impact; • te verwachten frequentie/duur van gebruik; • impact op de levenskwaliteit van de gebruiker; • impact op de omgeving/andere gebruikers; • ontbreken van gelijkwaardige alternatieven.
Doelbewust gebruiken van zintuigen		
Zeno is beperkt op vlak van tasten omwille van de spasticiteit in de handen en benen.	Taken die beroep doen op tasten zullen aangepast moeten worden of er moet meer tijd voorzien worden.	
Basaal leren		
<p><u>Nadoen</u> (imiteren) is voor Zeno moeilijk.</p> <p><u>Leren door handelingen met voorwerpen</u> is ook minder evident gezien de motorische stoornis.</p> <p><u>Informatie vergaren</u> door het stellen van vragen lukt mits Zeno voldoende tijd krijgt om zijn vraag te stellen.</p> <p><u>Aanleren van Nederlandse taal</u> : Zeno is in België geboren en woont van zeer jonge leeftijd in Vlaanderen (voordien woonde het gezin in Brussel waardoor oudere broer Franstalig is).</p> <p><u>Begripsvorming</u> lijkt ook geen problemen op te leveren. <u>Leren lezen</u>: Zeno oefent momenteel thuis met mama. Hij kent vrij veel (alle?) letters en kan ook korte woordjes</p>	<p>Andere methodieken zoeken om hetzelfde leerdoel te bereiken. Meer tijd geven indien toch gekozen wordt voor handelen met voorwerpen of imiteren.</p> <p>Zeno heeft duidelijk nood aan aanvankelijk lees-, schrijf- en rekenonderwijs en start best in het 1^e lj.</p> <p>Aanpassingen zullen nodig zijn op vlak van schrijfonderwijs.</p> <p>Ondersteuning vanuit BuO via GON kan hiervoor ingeschakeld worden. Ook bij het aanleren van rekenen kan via GON gezocht worden naar alternatieve methoden</p>	

<p>(drieletterwoorden) lezen (bv. kat, bos,...) Zeno kan alle medeklinkers lezen. Tweeklanken lukt (nog) niet. Hij maakt geen onderscheid tussen korte en lange klanken en een aantal klinkers spreekt hij niet helemaal correct uit, vermoedelijk gelinkt aan de anderstaligheid. Schrijfletter 'a' wordt soms met 'd' verward. Auditieve synthese lukt soms wel, soms niet. Mogelijks heeft dit te maken met het niet vertrouwd zijn met dit soort oefeningen.</p>	<p>om te compenseren voor het niet of minder goed kunnen manipuleren van materiaal. Fijnmotorische activiteiten zijn moeilijk voor Zeno. Afhankelijk van de doelstelling van de oefening, wordt best nagegaan of er andere methodieken beschikbaar zijn, dan wel compensatie nodig is door meer tijd te geven.</p>	
<p><u>Leren schrijven</u>: Zeno heeft een motorische stoornis waardoor schrijven niet zo evident is. Letters typen op computer lukt wel. Zeno kan de meeste letters terugvinden op het klavier van een pc.</p>		
<p><u>Leren rekenen</u>: Zeno kan tellen tot 30 en herkent alle cijfers. Optellen tot 10 lukt volgens mama. Testing: Zeno kan tellen tot 20, bij tellen tot 30 vergeet hij 28. Terugtellen van 10 naar 0 lukt. Begrippen zoals 'meer dan' en 'minder dan' zijn niet goed gekend, maar mits wat instructie lijkt Zeno dit wel te begrijpen. Juist voor - juist na - tussen zijn niet volledig gekend. Optellen lukt tot 5. Aftrekken is moeilijker. Vraagstukken tot 5 lukken soms wel, soms niet. <u>Ontwikkelen van vaardigheden</u>: Zeno kan voorwerpen manipuleren. Complexe vaardigheden zijn moeilijk.</p>		
<p>Toepassen van kennis</p>		
<p><u>Richten van aandacht</u>: geen probleem <u>Denken</u>: lijkt ook goed te kunnen volgen. Het IQ-onderzoek van een aantal jaar geleden geeft wellicht geen correct beeld van de cognitieve mogelijkheden van Zeno. <u>Lezen</u>: Zeno kan drieletterwoorden lezen die mama op zijn bord schrijft. Dit kon bij testing niet bevestigd worden. <u>Schrijven</u>: <u>Rekenen</u>: Zeno kan eenvoudige optelsommen tot 10 maken. <u>Oplossen van problemen</u>: Bij testing stellen we vast dat een deel van de eenvoudige vraagstukken tot 5 (mondeling aangeboden) kunnen opgelost worden.</p>	<p>Op basis van de momenteel aanwezige gegevens, zijn er aanwijzingen dat Zeno een licht verstandelijke beperking heeft, maar gestandaardiseerde testafname is moeilijk. Er is allicht nog evolutie mogelijk mits voldoende stimulering en ondersteuning. Ter ondersteuning van het lees- en schrijfproces wordt best nagegaan wat de mogelijkheden zijn van Kurzweil / sprint? Mogelijkheden van pc-gebruik in de klas moeten bekeken worden.</p>	

Algemene taken en eisen

	Aanpassingen gewenst?	Redelijke aanpassingen? Afweging + motivatie
	<p>Is de aanpassing...</p> <ul style="list-style-type: none"> • doeltreffend?; • evenwaardig?; • zelfstandig?; • veilig. 	<p>Is de aanpassing redelijk? Op basis van onder meer criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • financiële impact; • organisatorische impact; • te verwachten frequentie/duur vh gebruik; • impact op de levenskwaliteit van de gebruiker; • impact op de omgeving/andere gebruikers; • ontbreken van gelijkwaardige alternatieven.
Ondernemen van enkelvoudige taak		
Zeno is vooral beperkt omwille van de motorische stoornis.	<p>Bij uitvoeren van motorische taken: compensatie en dispensatie. Bij uitvoeren van verbale taken: geen aanpassingen nodig.</p> <p>Zowel op de zitschelp als op het staantoestel kan een bord gemonteerd worden. Voor werkjes wordt best gebruik gemaakt van een antislipmat om te vermijden dat blaadjes teveel verschuiven.</p>	
Ondernemen van meervoudige taken		
Beperkingen vooral ten gevolge van de motorische stoornis, maar deels ook ten gevolge van de verstandelijke beperking.	Opsplitsen in deeltaken. Compenseren waar mogelijk. Dispenseren waar nodig.	
Uitvoeren van dagelijkse routinehandelingen		

Beperkingen vooral ten gevolge van de motorische stoornis.	Dagelijkse routinehandelingen die motorische activiteit vragen zullen moeten gecompenseerd worden.	
Omgaan met stress en andere mentale eisen		
Momenteel moeilijk in te schatten wat het 'klasjebeuren' voor Zeno zal betekenen op vlak van stress. Hij is heel leergierig en staat zeker ook open voor interactie, maar heeft ook al een periode geen 'klasjebeuren' meer gekend, dus de reactie hierop valt af te wachten.		
Omgaan met eigen gedrag		
Zeno lijkt goed te kunnen omgaan met afspraken (voor zover het mogelijk is om dit in te schatten binnen het beschikbare tijdsbestek). Hij vertoont geen gedragsproblemen.		

Tussenmenselijke interactie

	Aanpassingen gewenst?	Redelijke aanpassingen? Afweging + motivatie
	<p>Is de aanpassing...</p> <ul style="list-style-type: none"> • doeltreffend?; • evenwaardig?; • zelfstandig?; • veilig. 	<p>Is de aanpassing redelijk? Op basis van onder meer criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • financiële impact; • organisatorische impact; • te verwachten frequentie/duur vh gebruik; • impact op de levenskwaliteit van de gebruiker; • impact op de omgeving/andere gebruikers; • ontbreken van gelijkwaardige alternatieven.
Algemene tussenmenselijke interacties		
<p><u>Basale tussenmenselijke reacties:</u> Zeno is heel gevoelig voor 'houding' van mensen tav zijn beperking. Dit laat zich zien in zijn reacties. Bij sommige 'onbekenden' is hij heel vlot, bij andere klapt hij toe.</p> <p><u>Complexe tussenmenselijke interacties:</u> Aangaan van relaties lukt als mensen hem daar de kans toe geven. Sociale regels moeten aangeleerd worden, maar daar is Zeno ook vatbaar voor.</p>	Zeno zien als persoon, niet als rolstoelpatiënt of gehandicapte	
Bijzondere tussenmenselijke interacties		
<p><u>Formele relaties:</u> in contacten tijdens de testafname verliep dit steeds vlot. Zeno was zeer enthousiast om mee te werken en deed alles wat gevraagd werd.</p> <p><u>Informeel sociale relaties:</u> moeilijk te beoordelen, maar vermoedelijk geen problemen te verwachten.</p>	Vermoedelijk geen aanpassingen nodig, tenzij wat toelichting aan klasgenootjes omtrent problematiek van Zeno.	

Belangrijke levensgebieden

	Aanpassingen gewenst?	Redelijke aanpassingen? Afweging + motivatie
	<p>Is de aanpassing...</p> <ul style="list-style-type: none"> • doeltreffend?; • evenwaardig?; • zelfstandig?; • veilig. 	<p>Is de aanpassing redelijk? Op basis van onder meer criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • financiële impact; • organisatorische impact; • te verwachten frequentie/duur vh gebruik; • impact op de levenskwaliteit van de gebruiker; • impact op de omgeving/andere gebruikers; • ontbreken van gelijkwaardige alternatieven.
Opleiding		
<p>Zeno is leergierig en wil dingen kunnen. Hij leert veel op informele basis van leeftijdsgenootjes. Vandaar de wens van mama om te kiezen voor onderwijs op school ipv thuis.</p> <p>Lichamelijke opvoeding is niet haalbaar. Op dit domein dient gedispenseerd te worden.</p>	<p>Schools aanbod voorzien in groepscontext om interactie met leeftijdsgenoten te stimuleren</p> <p>Kine is bereid om zoveel mogelijk tijdens de LO-les- sen therapie te komen geven op school.</p> <p>Mogelijkheden bekijken vanuit UGent een student in te schakelen als stagiair.</p> <p>Ondersteuning vanuit BuO om aangepaste methodie- ken, doelstellingen,... uit te werken op basis van de handi- capspecifieke kennis.</p>	
Deelname aan spelen		
<p>Zeno kan goed alleen spelen en kijkt ook graag naar andere kinderen die spelen. Samen spelen is momen- teel beperkt, gezien hij meestal alleen is thuis.</p> <p>Speelplaats: beperkingen tgv motorische stoornis</p>	<p>Samen spelen bevorderen. Afhankelijk van het soort spel zullen aanpassingen nodig zijn inzake spelregels of inhoud spel.</p> <p>In overleg met ouders bekijken wat de mogelijkheden zijn op de speelplaats (van en naar speelplaats, welke activiteiten zijn mogelijk voor Zeno, welke niet). Buddy aanstellen?</p>	

6 Nuttige links

- www.vaph.be: VAPH - Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
- www.sprankel.be: leerstoornissen
- www.zitstil.be: aandachtstoornissen, impulsief en overbeweeglijk gedrag
- www.tourette.be/welcome.shtml: Gilles de la Tourette
- www.letop.be: leerstoornissen en leerproblemen
- www.auctores.be: autisme
- www.autismecentraal.com www.koc.be: kennis en ondersteuningscentrum voor personen met een handicap
- www.skil-nv.com: ondersteunende technologie
- www.ictwijs.be www.ond.vlaanderen.be/specifieke-onderwijsbehoeften/bao/sol/: Speciale Onderwijsleermiddelen
- www.gripvzw.be: Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een handicap
- www.kinderrechtencommissariaat.be www.unia.be www.ikkannietpraten.be: eerste hulp bij communicatie